

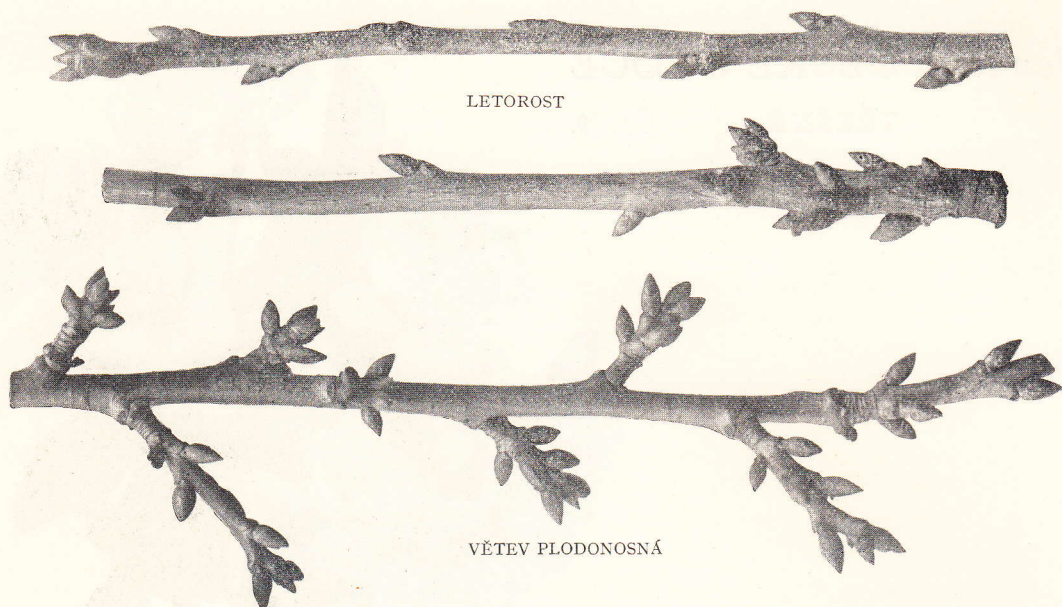
Jan Říha ČESKÉ OVOCE

TŘEŠNĚ

Čís. 29.

BRUSELSKÁ HNĚDÁ – *Brüsseler braune* – *Brune de Bruxelles*

BRUSELSKÁ HNĚDÁ

VIŠEŇ

Dobu, určenou požitku třešní a višní, ukončuje tato, naposledy zrající kyselka. Jsou sice odrůdy, které zrají ještě později, nemají však už hospodářské ceny, jsou to jen zvláštnosti pro sbírky pomologické. Bruselská višeň byla známa již v osmnáctém století a také i poděbradský děkan Rössler ji měl zapsanu ve svém soupise pod čís. 156. Kde vlastně původně vzrostla, se neví a lze předpokládati jen podle jména, že se tak stalo buď v Belgii neb Holandsku. Francouzští pomologové slučují Amarelku stinnou a Bruselskou v jednu odrůdu, pod jménem Griotte à Ratafia (Grosse) přes to, že jsou mezi oběma tak nápadné rozdíly; němečtí pomologové ten názor zavrhuji a všim právem je rozlišují.

Jest to zvláštní, že tak cenná višeň došla tak malého rozšíření, málokde se s ní setkáváme, spíše jsou sazeny obyčejné, nešlechtěné višně, pěstované z podrostků, které zřídka-kdy, neb jen na zvláště výhodných místech, skýtají hojně plodů, kdežto tato jest úrodná všude, vždy, i za nepříznivých let. Má však i jiné dobré vlastnosti, z nichž nejvzácnější je ta, že netrpí u nás náhlým usýcháním letorostů v létě, čímž jiné, zvláště obyčejné višně velice trpívají. Úzké, vysoké, jen zcela málo se rozkládající koruny činí ji velice způsobitou k osazování silnic a cest. Ploditi začíná obyčejně již ve školce, a že velmi pozdě kvete, trpí zřídka pozdními mrazy, takže plodí někdy méně, většinou však velice hojně, každý rok. Ovoce se hodí výborně k nakládání a výrobě ovocných šťav, jichž obsahuje hojnost, a má jíc pevnou slupku, snáší velmi dobře i delší dopravu. Co by se jí mohlo vytknouti, jest, že nezraje najednou, nýbrž nenáhle, ale to opět činí ji cennou pro domácí zahrady, pak, že plody jsou příliš kyselé, až i přitřpklé. Přes tyto nedostatky lze ji velice doporučiti, zvláště tam, kde jiné višně málo plodí, nejen k pěstování v zahrádkách, nýbrž i k pěstování ve velkém.

V půdě sobě nevybírání a roste všude, kde jen mohou růsti třešně neb višně a na jakémkoliv místě; místem ji sázejí podle potřeby vysokou neb nízkou, aby byla záštitou kolemsadu ovoce jiného, k čemuž, je-li hustě nasázena a tvoříc tak skutečné stěny, dobře se hodí a při tom i hojně plodí. Zvláště stromy šlechtěné na mahalebkách rychle vzrůstají v sličné

jehlance, a že roste velmi bujně, lze pěstovati beze vší námahy vysoké stromy, kmeny ty bývají aspoň tak pevné, jako kmeny planých třešní; mimo mahalebky lze i ptáčnice a višně upotřebiti za podložky.

Koruny ať nízkých, či vysokých stromů se rozvětvují hojně, kolmo do výše, větve zase se hojně a drobně rozvětvují v úzce jehlancovité a husté koruny.

Letorosty mají ráz letorostův jiných višní, bývají však silnější a dosti se lesknou, barvy jsou hnědé a ve stínu zelenavě hnědé; velmi jemná, stříbřitá, zřídka kdy se odlupující, jemně natrhaná blána pokrývá je tak, že spodní barva proniká jen sem tam, nejvíce ke konci letorostu; žlutavé, zcela mírně vyvstalé tečky jsou roztroušeny po celém povrchu.

Silně vyvinutá, kuželovitá a tupě zakončená oka odstávají, jsou shluklá ke konci letorostu po 3—4, jinde stejnoměrně rozdělena, mají hnědé šupiny a jsou na patkách nižších, s nepatrnými, plochými žeběrky.

Mnohá oka se mění v květní poupata, některá mají vedle sebe, tak jako u slív, poupata vedlejší, která jsou špičatě vejčitá, mají šupiny hnědé, šedě ovroubené a jsou roztroušena buď po letorostu, neb u spodu jeho a i shluklá v maličké růžice. (Viz obraz.)

Raší lístky zelenými a lehce přihnědlými, které, jsouce úplně vyvinuty, bývají tmavě zelené, as 100 mm dlouhé, 46 mm široké, opak vejčité, takže největší jich šířka jest posunuta v horní polovici, jednotlivé jsou eliptické, na obě strany stejně zúžené, mají kraj drobně, jednoduše i dvojmo pilovitě vroubkovaný, zoubky ty se končí malinkými hroty; řapíky mají až 30 mm dlouhé, dovnitř zarudlé, žlázy na nich, hned pod čepelí listu, zcela maličké.

Příplodní lístky bývají při stejné délce užší, k řapíku dlouze klínovitě, ke špičce náhle zúžené, řapíky mají delší a žlázy na nich většinou scházejí.

Kvete v maličkých chomáčcích, vždy velice hojně, poupata se v rozpuku lehounce rdí a mají kalíšky zelené a zvenčí nahnědlé; jednotlivé květy jsou malé a řídce sestaveny z menších plátků. (Viz obraz.)

Příložený barevný obraz, zhotovený podle větve z Chlumce n. Cidl., znázorňuje dokonale velikost, tvar i barvu plodu. Jednotlivé plody váží až 7 g, průměrem 10 kusů as 50 g, jsou as 20 mm vysoké, 21·5 × 19·5 mm široké, jak ke stopce, tak i k temeni stejně zakulacené, jedna strana jest pěkně zaokrouhlena, druhá mírně stlačena, po jedné se táhne sotva zřetelná čára, která se končí rzivou jízvou v malinké jamce na temeni tak zkulaceném, že plod na ně postaviti nelze.

Zelené, as 35—40 mm dlouhé stopky vězí v úzkých, mělkých jamkách a připojují se po 1—3 na pastopy, 10, ale také až 30 mm dlouhé, opatřené jedním až i třemi, pěkně vyvinutými, ostře pilovitými maličkými lístky, v jejich paždích se nalézají zcela pravidelně vyvinutá oka.

Jemná, avšak pevná slupka se velmi leskne, lesk se však brzo po otrhání poněkud ztrácí. Plody jsou barvy hnědě tmavě rudé, sem tam prokvetalé bleději, mimoto jsou posety velmi jemnými, zdánlivě vyvstalými, jen pod sklem zřetelnými tečkami.

Bledě rudá dužnina jest plna mírně barvivé šťávy a chutná ostře kysele, často i s přítupklou pachutí. Černý obraz znázorňuje velikost pevně na stopkách držících pecek.

Zcela nenáhle uzrává mezi 25. červencem a 5. srpnem a vydrží velmi dlouho na stro-mech, aniž by v deštivém počasí příliš pukala.

Bláha o ní píše: Jest velice a tak úrodná, že se ráda vyčerpá a zůstane pak malá s hustou korunou. Jest velmi dobrá pro výrobu višňovky.

V zahradách Zemského pomologického ústavu v Troji ji chovají pod jménem Bruselská hnědá čís. 47. Popisy lze nalézt v „Handbuch der Obstkunde“ čís. 102, Truchsess str. 533, Brüsseler Braune, Thomas str. 25, Brune de Bruxelles.

Také se jí přidávají jména: Brüsselsche Bruyn, Bruyère de Bruxelles, Bruyère de Prusse, Hohensaller, Weichsel, Mühlfelder Grosse Weichsel, Nord Morelle, Ratafia, Ratafia Weichsel, Schatten Morelle, Zweite Grössere Herz Kirsch Weichsel Ratafia Bruxelensis.

BRUSSELSKÁ HNĚDÁ – *Brüsseler braune.* – *Brune de Bruxelles.*